

# DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DĂNIELOPOLU,  
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE  
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3  
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR  
B. P. RĂDULESCU

## ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an  
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU  
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechi 1 leu

## COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

## SUMAR:

*Despre confirmarea actelor anulabile*, de Petre A. Măinescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție*,  
*secțiunea III*: Banca Ilfov cu Zamfira Miculescu și alta.

*Curtea de apel din București*, *secțiunea III*: Victoria Bonciu cu  
preotul Ion D. Tomescu.

## Despre confirmarea actelor anulabile

Prescripțiunea acțiunilor în nulitate sau în rescisiune

(SFÂRȘIT)<sup>1)</sup>

*Confirmarea expresă.* — Confirmarea expresă este o declarațiune de voință formală, prin care titularul acțiunii în nulitate sau rescisiune, își manifestă voința de a renunța la această acțiune.

Confirmarea nu este un act solemn, așa că nu e o condițiune esențială de a avea un act scris pentru existența ei.

Ar părea totuși, din primele cuvinte ale art. 1190, că confirmarea expresă nu poate fi stabilită decât prin act scris, aceasta nu corespunde realității, de oarece legiuitorul e adevărat că se ocupă la începutul acestui articol de condițiile pe care trebuie să le îndeplinească în act, dar, putem adăoga noi, numai atunci când există un act, fără însă a fi o condițiune necesară existenței lui.

Dovada confirmării exprese se va face conform dreptului comun.

În lipsă de act scris, redactat conform art. 1190, se va putea face dovadă prin mărturisire sau jurământ decisoriu al părții, prin proba testimonială sau prezumpțiuni, dacă obligațiunea nu întrece 150 lei, ori dacă există început de probă scrisă.

1) Vezi *Dreptul* No. 76 din 1915.

N. R.

Se mai poate dovedi încă confirmarea expresă printr'un act scris, autentic sau sub semnătură privată, însă în acest caz actul scris, *instrumentum*, trebuie să satisfacă cele trei condițiuni, destinate să stabilească că confirmarea a întrunit cerințele prescise de art. 1190.

Actul confirmativ trebuie să conțină: 1<sup>o</sup> obiectul, cauza și natura obligațiunii confirmate<sup>2)</sup>, spre a nu se putea confundă cu alta. Nu e cerută nici o formă solemnă; 2<sup>o</sup> mențiune de motivul acțiunii în anulare sau rescisiune, pentruca confirmarea să fie făcută în cunoștință de cauză, adică arătând viciul, care făcea ca obligația să fie supusă anulării sau rescisiunii; 3<sup>o</sup> intențiunea de a repara viciul pe care se întemeiază acțiunea în anulare. Nu e nevoie de întrebuintarea nici unui termen sacramental, de oarece legiuitorul nu cere decât atâta, ca intențiunea de reparare a viciului cunoscut să reiasă din termenii actului în mod neîndoios<sup>3)</sup>.

S'a decis că constituie o confirmare validă, un major care serie cuvintele «confirm sau ratific obligațiunea de față», scrisă pe obligația contractată de dânsul în timpul minorității sale, îndeplinind condițiile cerute de art. 1190<sup>4)</sup>.

Aceste trei condițiuni enunțate mai sus, sunt prescise sub pedeapsă de nulitate.

Dacă însă actul nu cuprinde toate mențiunile prescise de lege, el ar putea servi ca început de

2) În textul francez se zice că actul confirmativ trebuie să conțină: substanța obligațiunii, cu alte cuvinte, ceea ce îngăduiește de a o deosebi de altă obligațiune. T. Hue, VIII, 272.

3) Laurent, XVIII, 617; Pand. fr., *Oblig.*, I, 6610; Larombière, IV, art. 1338, No. 29.

4) Pand. fr., *Oblig.*, I, 6611; Répert. Dalloz, *Oblig.*, 535, nota 1; Laurent, XVIII, 617; D. Alexandresco, t. VII, pag. 43 urm.



dovadă, spre a putea fi complectat prin probă testimonială și prezumpțiuni. Dela acest principiu se poate derogă numai atunci când va reeși că părțile au înțeles să se lege printr'un act regulat.

Atunci când s'a prevăzut o clauză penală, în cazul când partea nu ar mai voi să execute actul confirmativ neregulat, în acest caz de neexecutare, clauza penală își produce efectele pe deplin, adică nulitatea actului confirmativ nu va putea să tragă după sine, în speța noastră, nulitatea clauzei penale, pe bunul motiv că ea e considerată aci ca obligație principală, însă în caz că actul confirmativ întrunește condițiunile prescrise de lege, creditorul poate renunța la clauza penală, cerând executarea obligațiunei confirmate.

*Confirmarea tacită.* — Confirmarea tacită este cea care rezultă din orice fapt care implică în mod neîndoios voința părții de a renunța la acțiunea în anulare.

Executarea voluntară e forma obișnuită a confirmărei tacite, făcută în timpul capacității și în cunoștință de cauză (art. 959, 1167).

Așa că, prin executarea în total sau în parte, după ce viciul a încetat, și de bună voe, partea care putea să sfârșame actul, dovedește prin aceasta voința sa de a validă obligațiunea.

Nu numai din executarea voluntară, ci și din orice fapte neîndoelnice, a căror natură va fi socotită după împrejurări, se poate aduce confirmare tacită unei obligațiuni anulabile.

Așa, faptul că minorul, ajuns la majorat, a primit prețul imobilului vândut de epitropul său, constituie o confirmare tacită, afară dacă minorul ajuns major, este în necunoștință că epitropul său a vândut imobilul fără îndeplinirea formalităților cerute de legiuitor.

În principiu, ceea ce este foarte logic, confirmarea tacită este cărmuită de aceleași reguli ca și confirmarea expresă, căci ambele confirmări au acelaș fapt juridic, renunțarea la acțiunea în anulare sau rescisiune.

Așa că această renunțare urmează să aibă acelaș caracter, fie că ea rezultă din cuvinte, fie că ea se deduce din orice fapt neîndoelnic.

Se pune întrebarea următoare: cine va trebui să facă dovada existenței condițiunilor confirmării tacite?

Părerea e controversată. După unii, dovada ar fi în sarcina debitorului, această părere este însă în contradicție atât cu textul legii, cât și cu regulile admise în materie de dovadă.

Se admite însă o derogare dela principiul stabilit de autorii cari impun sarcina de a dovedi

condițiunile cerute pentru confirmarea tacită creditorului, atunci când e vorba de eroare de drept.

*Efectele confirmării.* — Sub acest capitol, vom analiza efectele confirmării din două puncte de vedere: 1<sup>o</sup> efectele confirmării între părți; 2<sup>o</sup> efectele confirmării față de terți.

1. *Efectele confirmării între părți.* — Efectul confirmării, fie expresă, fie tacită, constă în aceea de a face ca actul anulabil confirmat să nu mai poată fi atacat, aceasta în mod definitiv, pe bunul motiv că singura persoană care avea dreptul de a-l ataca, a pierdut acest drept.

Confirmarea are efect retroactiv între părți, până în ziua contractării obligațiunei, așa că obligația e presupusă validă dela început.

Pentru ca să producă aceste efecte, confirmarea, fie expresă, fie tacită, trebuie ca autorul ei să aibă cunoștință de toate viciile care atacau obligația sa, manifestându-și în cunoștință de cauză intenția de a le șterge în total sau în parte, căci altfel ele rămân în ființă, fie în total, fie în parte.

Putem avea deaface și cu o confirmare condițională. Și în acest caz, ea va fi supusă principiilor cari stăpânesc condițiunile.

Așa, dacă condițiunea nu se îndeplinește, confirmarea nu va putea avea loc, iar incapabilul va fi în drept a zădărnici actul prin acțiunea în anulare.

Confirmarea nu e nevoie de a fi transcrisă, atunci când este vorba de transmiterea unei proprietăți imobiliare, spre pildă, un incapabil consimte la vânzarea unui imobil, în timpul incapacității sale, fără a îndeplini formele legale; pentru că confirmarea nu e un act translativ de proprietate, ci pur și simplu o renunțare la acțiunea în anulare, care aparțineă incapabilului. Un vechiu adagiul zice: *confirmatio nihil novi juris dat!* Și e foarte adevărat, fiindcă confirmarea nu transmite nici un drept, numai recunoaște de bun și valid un act preexistent.

Nu e acelaș lucru cu consimțirea unui incapabil la înstrăinare, unde transcrierea se impune neapărat, înainte chiar de confirmare, pe motiv că, deși ea este supusă anulării, însă se poate întâmpla ca ea să devie validă, prin expirarea termenului determinat de lege; în acest caz, ea își produce efectele între părți, din momentul încheierii contractului, iar față de terți, din momentul transcrierii 5).

2. *Efectele confirmării față de terți.* — Înainte

5) Vezi D. Alexandresco, tom. VII, pg. 63; Troplong, pg. 131 și 288.



de toate, se impune să lămurim sensul exact al cuvântului terții, prin art. 1167 alin. II, în care se zice: «Confirmățiunea, ratificațiunea sau execuțiunea voluntară, în forma și în epoca determinată de lege, ține loc de renunțare în privința mijloacelor și excepțiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia».

În textul citat, prin terții trebuie înțeles, toți acei cărora li s'ar fi conferit, înainte de confirmare, un drept real asupra lucrului care formează obiectul contractului, drept care, prin efectul retroactiv al confirmărei, ar fi desființat sau în cel mai bun caz micșorat.

Reprezentanții cu titlu universal al actului confirmării, precum și creditorii chirografari, nu sunt terții, și prin urmare vor suferi efectele confirmării.

Să evidențiem printr'un exemplu drepturile terților. Să presupunem un minor, care vinde un imobil al său în timpul minorității sale, sau că l-ar fi grevat cu o sarcină reală (ipotecă, servitute, ș. a. m. d.), fără îndeplinirea formelor legale.

Ajungând la majorat înainte de confirmarea actului anulabil făcut în timpul minorității sale, înstrăinează unei terțe persoane drepturile sale asupra imobilului sau transmite proprietatea lucrului.

Dacă în urmă el vine și confirmă înstrăinarea cea dintâi făcută în timpul minorității sale, această confirmare deși ar putea avea efect de a valida actul în sine, nu poate stinge dreptul terților cari au dobândit în momentul în care nu confirmase încă actul. Aceasta ca o restricțiune dela principiul cum că «orice nulitate de care se poate prevala un incapabil, poate să fie confirmată și redă actului validitatea deplină din momentul în care s'a făcut această confirmare».

Cedarea acțiunii în anulare înainte de confirmarea convențiunii, desființează ea dreptul cessionarului, prin confirmarea ei mai târziu?

Chestiunea e contraversată și aceasta numai din cauza textului art. 1167, partea ultimă, care nu este destul de clar.

Părerea cea mai juridică e aceea: că minorul ajuns major, a renunțat, față de terțiul dobânditor, la dreptul de a confirma prima înstrăinare și, prin urmare, confirmarea nu poate să producă nici un efect față de acest achizitor.

Ce soluție vom emite atunci când se vor găsi față în față doi creditori ipotecari?

Mă explic: *P* a constituit în timpul minorității sale, în folosul lui *S*, o ipotecă asupra imobilului său; ajuns major, el constituie lui *T* o nouă ipotecă

asupra aceluiaș imobil, și după aceasta el confirmă ipoteca constituită în timpul minorității în favoarea lui *S*.

Se pune întrebarea, dacă confirmarea va fi opozabilă lui *T*, încât el să fie colocat în rangul II, în urma ipotecei constituite lui *S* sau *T* va fi colocat în rangul I?

Chestiunea e controversată. S'au emis nu mai puțin de 4 sisteme, noi îl vom enunța numai pe cel mai juridic, care zice: în caz că imobilul ipotecat nu ajunge la plata ambelor creanțe, confirmarea primei ipotece nu va stânjeni întrunimic drepturile creditorului de al 2-lea, pentru că în momentul când i s'a constituit ipoteca sa, imobilul fiind grevat de o primă ipotecă isbită de nulitate, el putea, în mod rațional discutând, să aibă convingerea că va rămâne creditor ipotecar în I-ul rang.

Acest sistem e împărțășit atât de doctrină, cât și de jurisprudență<sup>6)</sup>.

Aceeaș soluțiune care s'a dat pentru ipotecile convenționale, e admisă și pentru ipotecile legale.

Aplicarea principiilor de mai sus se adresează tuturor incapabililor în genere, spre pildă: o femeie măritată care, în timpul căsătoriei, a constituit o ipotecă fără cuvenita autorizațiune, după desfacerea căsătoriei, a constituit o nouă ipotecă asupra aceluiaș imobil, confirmând prima ipotecă, această confirmare nu va produce nici un efect față de creditorul din urmă.

*Regulile de drept internațional privat cu privire la confirmare.* — În baza adagiului *locus regit actum*, confirmarea este stăpănită, în ceea ce privește forma actului care o constată, de legea țării în care s'a făcut.

Confirmarea fiind un act unilateral exclusiv personal aceluia ce-l îndeplinește, capacitatea lui va fi determinată de legea națională aceluia care poate invoca anularea.

În caz că actul confirmării ar avea caracterul în fapt a unui contract nou *lex loci contractus*, legea țării în care el intervine se va aplica.

Dacă autorul confirmării lipsește din țara sa, găsindu-se în altă țară, atunci (*lex loci*) după împrejurări, oridecâteori se va presupune că el a înțeles a se referi la această lege, se va aplica legea țării în care se găsește.

Intr'unul din numerile viitoare vom termina studiul de față, ocupându-ne cu analizarea pe larg a prescripțiunii acțiunilor în nulitate sau rescisiune.

PETRE A. MĂINESCU

6) Vezi detaliile celorlalte sisteme în D. Alexandresco, tom. VII, pag. 66.



## JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE  
SECȚIUNEA III*Audiența dela 23 Noembrie 1915*

Președinta d-lui P. Ionescu, consilier

Banca Ilfov cu Zamfira Miculescu și alta

DOTĂ.—BANI DOTALI.—SUMĂ AFLATĂ ÎN DEPOZIT LA UN AL TREILEA.—CLAUZĂ DE ÎNTREBUIȚARE.—ART. 1245 C. CIV. DEPOZIT.—ÎNDATORIRILE DEPOZITARULUI.—BANI DOTALI.—RESTITUIRE.—ART. 1612 C. CIV.

DOTĂ.—BANI DOTALI.—RESTITUIRE.—ACȚIUNEA FEMEII.—ART. 1272 C. CIV.

OMISIUNE ESENȚIALĂ.—DOL.—EXCEPȚIUNE NEHOTĂRÎTOTRE PENTRU SOLUȚIA PRICINEI.

1<sup>0</sup> Deși, în principiu, dota mobilă constând din o sumă de bani, este alienabilă și ca atare trece în proprietatea soțului, care rămâne debitorul sumei, totuși părțile au libertatea de a prevedea prin actul dotal ca banii dotali, cari se găsesc în depozit la un al treilea, să nu poată fi ridicați decât pentru o anumită întrebuințare, păstrându-și caracterul și individualitatea de sumă dotală inalienabilă, iar interpretarea unei asemenea clauze, când nu schimbă natura juridică a actului dotal, este o chestie de fapt de atributul suveran al instanței de fond și care scapă de controlul Curței de casație.

2<sup>0</sup> Osebit de obligațiunea impusă în mod formal depozitarului prin art. 1612 c. civ., se admite în mod constant că atunci când, printr'un act dotal, se constituie ca dotă o sumă de bani aflată în depozit la un al treilea și se prevede în actul de dotă condițiunea sau clauza de a nu se putea ridica capitalul depus decât pentru o anumită întrebuințare, depozitarul, la cererea de restituire, are încă obligațiunea de a nu liberă depozitul decât potrivit clauzei de întrebuințare prevăzută în actul dotal, care, fiind transcris, îi este opozabil.

Dacă această soluțiune nu reese direct din termenii formali ai art. 1612, citat mai sus, ea rezultă însă cu suficiență din însuș spiritul acestui text, din principiul opozabilității actelor dotale, cum și din principiul fundamental al protecțiunii acordată de lege persoanelor incapabile.

3<sup>0</sup> Din dispoziția art. 1272 c. civ., care nu prevede altceva decât că, în caz de desfacerea căsătoriei, soția are acțiune contra soțului și pentru restituirea dotei mobiliare sau imobiliare, ce ar fi rămas în proprietatea femeii, nu se poate deduce că soția are acțiune numai contra soțului său și că nu poate reclama averea dotală și dela un al treilea debitor, la care se găsește depozitată și care, prin efectul opozabilității actului dotal, eră ținut să n'o libereze decât potrivit actului dotal.

4<sup>0</sup> Faptul că instanța de fond nu s'a pronunțat asupra excepțiunei dolului, care nu eră hotăritoare pentru soluțiunea pricinei, nu constituie o omisiune esențială.

No. 592. — Respins, ca neintemeiat, recursul făcut de Societatea anonimă «Banca Ilfov», contra deciziei comerciale a Curții de apel din București, s. I, No. 20 din 1915, în proces cu Zamfira Miculescu și altul <sup>1)</sup>.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier P. Ionescu; d-nii avocați I. Marinescu, M. Cireșanu și M. Antonescu, pentru recurentă, în dezvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați D. Dobrescu și C. Arion, pentru intimăți, în combateri.

## Curtea, deliberând,

## Asupra motivelor de casare invocate:

I. «Exces de putere, violarea art. 1272 c. civ., întrucât soția nu poate avea decât acțiune în restituirea dotei, iar banca nu ar putea fi chemată decât în garanție».

II. «Nemotivare, exces de putere, violarea art. 1604 și 169 c. civ., greșita interpretare a art. 1612 c. civ., întrucât printr'o convenție posterioară făcută fără participarea băncii — actul dotal — nu se poate schimba primul contract făcut cu banca, mai ales că voința expresă a acesteia, ca a tuturor băncilor, este să nu primească depozite cu alte obligațiuni decât acelea de restituire pur și simplu. Curtea înlătură și cererea băncii de a i se admite martori».

III. «Exces de putere, violarea art. 1246 c. civ., întrucât Curtea nu discută argumentul nostru că băncii Ilfov nu i s'a ridicat dreptul de a restitui depozitul, prin actul dotal invocat, așa cum cere doctrina, punându-i-se aceasta în vedere prin actul dotal».

IV. «Exces de putere, denaturare de acte, omisiune esențială și violarea art. 1245 c. civ., întrucât în actul dotal nu se constată vr'o derogare dela acest articol și nu se ridică soțului dreptul de a primi depozitul».

V. «Omisiune esențială, nemotivare, exces de putere, întrucât nu poate să existe obligație de supraveghere, dacă nu este rezervat dreptul de control cu privire la valoarea imobilului dat ipotecă, la rangul ipotecei, la titlurile de proprietate. Garanția nu poate fi facerea unui act, dacă condițiunile interne de fond nu se pot controla».

VI. «Omisiune esențială, nemotivare, întrucât Curtea omite a se pronunța asupra propunerii băncii de a dovedi că reclamanta nu se poate pune la adăpostul fraudei sale de a fi dat procură autentică soțului, ca să primească banii, făcând pe bancă să creadă că și în urma actului dotal, banii se puteau liberă, tot așa pur și simplu ca mai înainte».

VII. «Exces de putere, denaturarea convenției matrimoniale și violarea art. 1224, 1227, 1242 și urm. c. civ., de oarece Curtea judecă greșit că banca avea obligațiunea să supravegheze întrebuințarea banilor în darea cu ipotecă».

1) Vezi Dreptul din 1915, No. 38, pag. 301.



Având în vedere că, din deciziunea supusă recursului, se constată că Zamfira C. Bascu — azi Miculescu — intimată în recurs, constituindu-și ca dotă, la trecerea sa în căsătorie cu A. Butter, între altele, și suma de 50.000 lei, aflată în depozit la banca recurentă, după desfacerea căsătoriei dintre soți, soția a cerut băncii restituirea sumei, la care banca opunând că suma a fost liberată în timpul căsătoriei soțului, pe baza procurii dată de oponentă, a urmat proces, intimata intentând acțiune recurentei în restituirea capitalului depus, cu procentele cuvenite, iar banca chemând în garanție pe A. Butter, căruia îi liberase banii; că, tribunalul, în prima instanță, a respins atât acțiunea ca neîntemeiată, cât și cererea de chemare în garanție, ca fără interes; că, intimata făcând apel, Curtea, prin decizia adusă în recurs, a admis acțiunea și cererea de chemare în garanție, a obligat banca recurentă la restituirea sumei cu procente, iar pe chematul în garanție, Butter, la plata aceleiaș sume către recurentă;

Că, pentru a decide astfel, Curtea constată, în fapt, interpretând actul dotal, că în intențiunea părților care au încheiat acest act, suma depozitată fiind constituită dotă, nu a trecut în proprietatea soțului, ci a devenit inalienabilă, adică indisponibilă, în mâinile băncii de depozitare, neputând fi ridicată, după stipulațiunea expresă a actului, decât pentru a fi plasată cu o dobândă mai mare în ipotecă, având a-și păstra mai departe caracterul ei de sumă dotală inalienabilă; că, pornind dela aceste considerațiuni, instanța de fond stabilește, în drept, față cu dispozițiunile art. 1612 din codul civil, și cu principiul opozabilității actelor dotale, că banca depozitară nu putea efectua, în timpul căsătoriei soților, când capacitatea juridică a femeii se modifacase, o liberare valabilă a depozitului, decât ținând seamă de această modificare și de stipulațiunile actului dotal care, fiind transcris, îi era opozabil; or, din acest act rezultă că persoana în drept a cere restituirea depozitului nu era soția, nici personal și cu atât mai mult prin procură, după cum s'a urmat în speță, nu era nici chiar soțul, decât cu condițiunea de a justifica întrebuințarea banilor prin prezentarea actului de ipotecă, banca putând numai în acest caz transmite debitorului ipotecar suma aflată în depozit, potrivit stipulațiunilor din actul dotal;

Că, în contra deciziunii Curții de apel, Banca Ilfov, făcând recurs, a invocat motivele mai sus reproduse, cari, în esență, se reduc la următoarele patru chestiuni

principale: 1<sup>o</sup> aceea de a se ști dacă dota mobilară consistând dintr'o sumă de bani, și care, în principiu, e alienabilă, poate deveni, prin voința părților contractante, inalienabilă în mâinile unui al treilea, fără a putea trece în proprietatea soțului; 2<sup>o</sup> dacă terțiul depozitar al sumei dotale nealienabile, are obligațiunea, liberând depozitul, de a supraveghea ca întrebuințarea banilor să se facă potrivit clauzei din actul dotal; 3<sup>o</sup> dacă soția poate avea acțiune în caz de restituirea dotei nu numai în contra soțului, dar și în contra terțiului depozitar al sumei dotale; și 4<sup>o</sup> dacă poate constitui un dol faptul deponentei de a da, în urma schimbării statului său civil prin căsătorie, procură soțului cu mențiunea că i-o dă în această calitate pentru a ridica o sumă de bani declarată prin actul dotal ca nedisponibilă și dacă nepronunțarea instanței de fond asupra acestei excepțiuni constituie o omisiune esențială;

Considerând, în ce privește prima chestiune, că deși, în principiu, dota mobilară, constând din o sumă de bani, este alienabilă și ca atare trece în proprietatea soțului, care rămâne debitorul sumei, totuș părțile au libertatea de a prevedea, prin actul dotal, ca suma dotală, fără a trece în proprietatea soțului, să rămână ca indisponibilă în mâinile unui al treilea, la care s'ar găsi în depozit și de unde să nu poată fi ridicată decât pentru o anumită întrebuințare, păstrându-și individualitatea și caracterul ei de sumă dotală inalienabilă;

Având în vedere că, interpretarea actului dotal cu privire la asemenea clauze, când ea nu schimbă întru nimic natura juridică a actului dotal, cum e în speță, constituie o nouă chestiune de fapt, care rămâne la suverana apreciere a instanței de fond, și scapă de controlul Curții de casație.

În ce privește a doua chestiune dedusă prin acest recurs:

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 1612 c. civ., depozitarul nu poate restitui în mod valabil un depozit — proprietate a unui incapabil — decât persoanei însărcinate cu administrarea averii acelui incapabil;

Considerând că, oșebit de obligațiunea de mai sus, impusă în mod formal de lege depozitarului, se admite în mod constant că atunci când, printr'un act dotal, se constituie ca dotă o sumă de bani aflată în depozit la un al treilea și se prevede în actul de dotă condițiunea sau clauza de a nu se putea ridica capitalul depus decât pentru o anumită întrebuințare, depozitarul, la cererea



de restituire, are încă obligațiunea de a nu liberă depozitul decât potrivit clauzei de întrebuințare prevăzută în actul dotal, care, fiind transcris, îi este opozabil;

Că, dacă această soluțiune nu reese direct din termenii formali ai art. 1612 citat mai sus, ea rezultă însă cu suficiență din însuș spiritul acestui text, din principiul opozabilității actelor dotale, cum și din principiul fundamental al protecțiunei acordată de lege persoanelor incapabile;

Având în vedere, în ce privește a treia chestiune și care formează obiectul primului motiv de casare, că, prin art. 1272 c. civ., nu se prevede altceva decât că, în caz de desfacerea căsătoriei, soția are acțiune contra soțului și pentru restituirea dotei mobiliare sau imobiliare, care ar fi rămas în proprietatea femeii; că, de aci nu se poate deduce că soția are acțiune numai în contra soțului și că nu poate reclama averea dotală și dela un al treilea debitor la care se găsiă depozitată și care, prin efectul opozabilității actului dotal, eră ținut să n'o libereze în timpul căsătoriei, decât potrivit actului dotal, după cum s'a stabilit mai sus;

Că, dar, în speță, soția, intimata în recurs, aveă acțiune, ca creditoare, contra băncii, care eră debitoare, independent de acțiunea contra soțului, și deci primul motiv de casare e neîntemeiat;

Având în vedere că, în ce privește ultima chestiune referitoare la excepțiunea dolului, de care recurenta se ocúpă prin al VI-lea motiv de casare, se constată, din deciziunea supusă recursului, că bănca aveă posibilitatea să cunoască din procura ce i s'a prezentat și care făceă mențiune că soția a dat soțului, și nu altei persoane, imputernicire de a ridică banii, că capacitatea femeii s'a modificat și ca atare eră ținută, față de considerațiunile mai sus arătate, să nu libereze suma decât în conformitate cu noua situațiune, care se creiase atât prin contractul de căsătorie, cât și prin actul dotal menționat într'ânsul;

Că, în asemenea împrejurări, nu se poate susține că recurenta a fost victima unui dol în privința căruia s'ar fi putut ivi discuțiune numai în cazul când procura prezentată de A. Butter pentru ridicarea banilor, n'ar fi arătat calitatea lui de soț al deponentei; că, prin urmare, excepțiunea dolului nefiind hotăritoare pentru soluțiunea pricinei, faptul că instanța de fond nu s'a pronunțat formal asupra ei, nu constituie o omisiune esențială.

Pentru aceste motive, respinge.

## CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

### SECȚIUNEA III

*Audiența dela 11 Septembrie 1915*

Președinta d-lui D. A. Mavrodin, consilier

Victoria Bonciu cu preotul Ion D. Tomescu

TESTAMENT. — DISPOZIȚIE ÎN FAVOAREA UNUI PREOT. — ÎNGRIJIRE SUFLETEASCĂ. — PROIIBIȚIUNE. — ART. 810 C. CIV.

TESTAMENT. — LIBERALITĂȚI FĂCUTE PREOTILOR. — ÎMPĂRTĂȘANIE. — DACĂ CONSTITUE O INCAPACITATE. — ART. 810 C. CIV.

PACTE SUCCESORALE. — CONDIȚIE DE EXISTENȚĂ. — CESTIE DE FAPT. — ART. 965 C. CIV.

1<sup>0</sup> Deși în țara noastră influența sufletească a preoților asupra enoriașilor este aproape nulă, încât dispoziția art. 810 c. civ. în privința acestora ar fi putut să lipsească, totuș față cu textul de lege care pune pe preotul care a dat îngrijirile sufletești bolnavului, pe acelaș picior de incapacitate cu medicii și hirurgii, judecătorul trebuie să examineze întrucât prezumția legii este exactă în fapt și să restrângă aplicațiunea ei, în limitele stricte ale dispozițiunei sale.

2<sup>0</sup> Din cuprinsul art. 810 c. civ., reese că liberalitățile făcute preoților sunt oprite numai atunci când îngrijirile sufletești din ultima boală au fost de așa natură încât au constituit în adevăr un abuz de influență asupra voinței slăbite a bolnavului.

Prin urmare, simplul fapt al împărtășaniei administrată bolnavului, nu poate constitui incapacitatea de care vorbește art. 810 c. civ.

3<sup>0</sup> Dacă art. 965 c. civ. oprește atât pactele ce s'ar face asupra succesiunii altuia, cât și pe acelea în cari cineva stipulează asupra propriei sale moșteniri, nu este mai puțin adevărat că, în acest din urmă caz, cauza proibițiunii nu mai este aceeaș ca pentru învoelile asupra moștenirii altuia, pe care legea le consideră ca imorale, dar asemenea pacte sunt nule, pentrucă legea voește cu stăruință să asigure libertatea dispozițiunilor testamentare.

Prin urmare, ceea ce se impune judecății în asemenea caz, este de a cercetă, în fapt, dacă în adevăr există un pact care să fi înlănțuit libertatea defunctului când a făcut testamentul său.

No. 179. — Respins, apelul făcut de Victoria Bonciu, contra sentinței civile a tribunalului Dâmbovița, No. 203 din 1914, în proces cu preotul Ion D. Tomescu.

S'au ascultat: d-l avocat I. Predescu, din partea apelantei, în susținerea motivelor pentru admiterea apelului; d-l avocat Paul Porumbaru, din parte intimatului, în combatere.



Curtea,

Asupra apelului introdus în termen de Victoria Bonciu, contra sentinței tribunalului Dâmbovița No. 203 din 1914, prin care i s'a respins ca nesusținută acțiunea ce a intentat contra preotului Ioan D. Tomescu, cu petițiunea înregistrată la No. 23201 din 14 Iunie 1913;

Având în vedere că, Victoria Bonciu, susține că, în calitate sa de nepoată a decedaților Niță și Panait Vencovici, tatăl ei fiind văr primar cu aceștia, are singură vocațiune la moștenirea acestora, întrucât dânsii n'au lăsat nici ascendenți, nici descendenți sau alte rude mai apropiate ca dânsa;

Având în vedere că, prin extractul de moarte No. 2673 din 1901 al comunei București, se constată că Niță Vencovici a încetat din viață în anul 1901, luna Maiu în 8, iar din acel cu No. 50 din 1902 al comunei Cobia, județul Dâmbovița, se vede că Panait Vencovici a încetat din viață în comuna Cobia, un an mai târziu, adică la 12 Iulie 1902;

Având în vedere că Niță Vencovici, pe lângă altă avere a sa din comuna Cobia, avea și o casă în București, str. Răscrucei No. 12, asupra cărei case, Victoria Bonciu a cerut și obținut trimiterea ei în posesie, fapt care reese din sentința No. 81 din 1909 a tribunalului Ilfov, secția II, când dânsa și-a dovedit calitatea de rudă și singură moștenitoare a lui Niță Vencovici, contradictor cu însuș preotul Ioan D. Tomescu, care s'a opus la această trimitere în posesie, susținând că și casa din București i-se cuvine tot lui, în calitate de legatar universal al lui Panait Vencovici, care a moștenit pe fratele său precedat Niță; că, dar, din însuș recunoașterea preotului Tomescu, conținută în opozițiunea sa la trimiterea în posesie a Victoriei Bonciu, rezultând că Panait Vencovici eră frate cu Niță, și întrucât prin probele administrate înaintea tribunalului Ilfov, Victoria a stabilit rudenia sa cu acesta din urmă, implicit dânsa a dovedit că aceeaș legătură de sânge există și cu Panait Vencovici, astfel că calitatea ei de nepoată de văr primar cu Panait Vencovici este deplin dovedită;

Considerând însă că, preotul Ion D. Tomescu, pentru a zădărnici pretențiunile Victoriei Bonciu la moștenirea lui Panait Vencovici, invoacă testamentul făcut de acesta în favoarea sa, testament autentificat de tribunalul Dâmbovița la No. 4509 din 1902;

Având în vedere că, din cuprinsul acestui testament, reese, în adevăr, că răposatul Panait Vencovici a lăsat preotului I. D. Tomescu, toată averea lui mobilă și imobilă, aflată în comuna Cobia, județul Dâmbovița; că, din inventarul format de d-l judecător de ocol Călinescu, prezentat în copie și extras din dosarul tribunalului Dâmbovița No. 2862 din 1902, se constată că mai toată averea revendicată de Victoria Bonciu se găsește cuprinsă în acest inventar al averii rămasă pe urma răposatului Panait Vencovici;

Având în vedere că, Victoria Bonciu cere înlăturarea acestui testament, susținând nulitatea lui pe două motive: 1<sup>o</sup> pentru că este făcut în favoarea unui preot ce-a dat îngrijiri sufletești testatorului în ultima boală de care acesta a murit și, prin urmare, conform art. 810 c. civ., este făcut în favoarea unei persoane pe care legea o declară incapabilă de a primi testament; 2<sup>o</sup> pentru că acest testament ar cuprinde un pact succesoral și, prin urmare, conform art. 965 c. civ., trebuie declarat nul.

În ce privește motivul tras din art. 810 c. civ.:

Având în vedere că, conform art. 810 c. civ., preoții, ca și medicii, chirurgii, etc., cari au tratat pe o persoană de boală de care moare, nu pot profita de dispozițiunile între vii sau testamentare făcute în favoarea lor în cursul acestei boale;

Având în vedere că, incapacitatea de care aceste persoane sunt lovite este cu totul relativă, bazată pe o prezumțiune de abuz de influență, pe care aceste persoane ar putea-o exercita asupra spiritului bolnavului, asupra voinței sale, slăbită pe deoparte de boală, iar pe de alta constrânsă prin necesitatea în care se găsește de a recurge la serviciile lor; că, printre acele persoane, acelea cari pot cu deosebire să influențeze voința bolnavului, sunt desigur oamenii de știință, medicii și chirurgii, dela a căror îngrijire dânsul așteaptă dobândirea sănătății sau alinarea suferințelor; că, deși legea noastră pune pe preoții cari au dat îngrijirile sufletești bolnavului, pe acelaș picior de incapacitate cu medicii și chirurgii, totuș nu trebuie uitat că acest text își are obârșia în legiuirea franceză — țară în care influența religiunii catolice dobândise o înrîurire atât de mare și covârșitoare, în cât a fost nevoie de o intervenție a legiuitorului, pentru a apăra familiile contra acestor influențe, al căror rezultat eră îmbogățirea asociațiunilor religioase în dauna rudelor de sânge;



Considerând că, în țara noastră, influența sufletească a preoților asupra enoriașilor lor este aproape nulă; că, dar, în privința acestora, dispozițiunea din art. 810 c. civ. român, ar fi putut să lipsească, lăsându-se judecătorului să aprecieze, întocmai ca în procesele obișnuite de captațiune, dacă în adevăr există un abuz de influență asupra testatorului; aceasta pe motivul că însuș temeiul care a edictat dispozițiunea din codul francez lipsește în raporturile dintre clerul nostru și acei pe care îi păstorește;

Considerând însă că, față cu textul de lege care prevede o asemenea incapacitate, judecătorul trebuie să examineze întrucât prezumțiunea legii este exactă în fapt și să restrângă aplicațiunea ei în limitele stricte ale dispozițiunilor sale;

Considerând că, din cuprinsul art. 810 c. civ., reese că liberalitățile făcute preoților sunt oprite numai atunci când îngrijirile sufletești din ultima boală au fost de așa natură în cât în adevăr au constituit un abuz de influență asupra voinței slăbite a bolnavului; că, simplul fapt al împărțășaniei administrată bolnavului, nu poate constitui incapacitatea de care vorbește art. 810; că, în fine, nu orice preot este incapabil de a primi o danie, fie între vii, fie prin testament, dar numai acela care ar fi exercitat asupra bolnavului o așa înrîurire sufletească, încât să se adeverească că dânsul a făcut liberalitatea sub această influență, și că, în lipsa ei, ar fi dispus altfel de avutul său;

Considerând că, în specie, nu s'a dovedit cu nimic această înrîurire sufletească asupra lui P. Vencovici; că, singura dovadă adusă în cauză e interogatorul preotului Tomescu, în care el recunoaște, în adevăr, că ar fi împărțășit pe Vencovici, dar aceasta nu e de ajuns pentru a justifica incapacitatea prescrisă de art. 810; că, relațiunile dintre preotul Tomescu și Vencovici, par a fi fost numai acele de prieten, iar nu dela preot la enoriaș, care, prin influența sa spirituală, să fi dobândit stăpânirea întregii sale voințe; că, dar, în lipsa unei asemenea dovezi de fapt, incapacitatea invocată pe textul art. 810 c. civ. nu-și are aplicațiunea în cazul de față și, prin urmare, anularea cerută pe acest motiv nu este întemeiată.

În ce privește motivul de anulare bazat pe dispozițiunile art. 965 c. civ.:

Având în vedere că, în adevăr, conform art. 965 c. civ., nu se pot face învoiuri asupra unei succesiuni ce

nu este deschisă, chiar dacă acela despre a cărei moștenire este vorba ar da consimțământul său la această învoire;

Având în vedere că, în specie, nu este vorba despre vre-o învoire între moștenitori și terțe persoane, la care ar consimți acela însuș a cărui moștenire face obiectul învoelei, dat de o tocmeală ce ar fi intervenit între testator și legatarul său;

Având în vedere că V. Bonciu, întemeindu-se pe textul testamentului făcut de P. Vencovici în favoarea preotului I. D. Tomescu, susține că partea finală a acestui act, prin care defunctul impune legatarului său să îngrijească de bătrânețele sale cât va mai trăi și de a-i pune la dispoziție un servitor plătit de acesta din urmă, nu cuprinde un adevărat pact succesoral oprit de lege, pact ce ar fi confirmat prin însăși actele depuse de preotul Tomescu, și anume: 1<sup>o</sup> o declarație cu data de 27 Mai 1902, prin care, după ce P. Vencovici recunoaște că a primit 500 lei în dar dela preotul Tomescu pentru a-și achita datoriile, acesta din urmă declară, la rândul său, că s'a obligat să-i servească o pensie alimentară de 100 lei lunar, aceasta drept recunoștință că l-a instituit moștenitorul său; 2<sup>o</sup> chitanța din 7 Iulie 1902, semnată de Vencovici, prin care acesta recunoaște că a primit pensiunea de 100 lei pe luna precedentă Iunie 1902;

Având în vedere că, dacă art. 965 cod. civ. oprește atât pactele ce se fac asupra succesiunii altuia, cât și pe acelea în care cineva stipulează asupra propriei sale moșteniri, nu este mai puțin adevărat că, cauza prohibițiunii, în acest din urmă caz, nu mai este aceeaș ca pentru învoirile asupra moștenirii altuia, pe care legea le consideră ca imorale; dar asemenea pacte sunt nule pentru că legea voeste cu stăruință să asigure libertatea de a dispune prin testament; că, dar, ceea ce se impune judecății în cazul de față, este de a cerceta, în fapt, dacă există un pact care să fi înlănțuit libertatea defunctului P. Vencovici de a dispune de avutul său prin testament după cum ar fi voit.

— (Urmează considerentele de fapt, din care rezultă că, în speță, nu există decât acte de sugestiune și de influențare permise, fără a avea caracterul unui pact asupra succesiunii, și prin urmare, nici din acest punct de vedere testamentul nu poate fi anulat).

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Em. Miclescu, respinge ca neîntemeiat apelul, etc.

Semnați: D. A. Mavrodin, N. N. Săulescu,  
Em. Miclescu, A. Iuca.